

Työ- ja tasa-arvovaliokunta

tyv@eduskunta.fi

Lausunto hallituksen esityksestä eduskunnalle työttömyyskassojen tehtävien laajentamista koskevaksi lainsäädännöksi

Asia: HE 40/2024 vp

Työttömyyskassojen Yhteisjärjestö kiittää mahdollisuudestaan antaa lausunto ja tulla kuultavaksi.

Yleistä

Työttömyyskassojen Yhteisjärjestö esitti vuoden 2023 hallitusneuvotteluissa, että työttömyyskassoille tulisi antaa mahdollisuus tarjota jäsenilleen työllisyyttä tukevia palveluita. Yhteisjärjestöä on myös kuultu lainvalmistelun yhteydessä. Yhteisjärjestö pitää esitystä kannatettavana.

Hallituksen esityksellä annettaisiin työttömyyskassoille mahdollisuus tarjota jäsenilleen työllisyyttä tukevia palveluita. Työttömyyskassa voisi tarjota työnvälitystä, tieto-, neuvonta- ja ohjauspalveluita, asiantuntija-arviointeja, valmennuksia sekä muita näihin verrattavissa olevia palveluita jäsentensä työllisyyden tukemiseksi.

Työttömyyskassan tarjoamat palvelut olisivat yksityistä työvoimapalvelua, jolla ei korvattaisi julkisia työvoima- ja yrityspalveluita. Työllisyyttä tukevien palveluiden tarjoaminen rakentuu sille ajatukselle, että palveluiden tarjoaminen olisi sekä kassoille että jäsenille vapaaehtoista. Palveluiden tarjoaminen perustuisi jäseneltä saatavaan suostumukseen ja jäsen tekisi itse valinnan, mitä palveluita käyttää tai käyttäisikö palveluita lainkaan. Palvelut rahoitettaisiin kassan omista varoista. Palvelujen rahoitukseen ei käytettäisi julkista rahoitusta.

Käytännössä työttömyyskassat voisivat uuden sääntelyn nojalla esimerkiksi antaa sähköisissä palveluissaan tai muissa asiakaspalvelukanavissaan jäsenille tietoa avoimista työpaikoista, työnhausta ja koulutus- tai valmennusmahdollisuuksista ja muista osaamisen kehittämismahdollisuuksista, tehdä työnhakuun ja yritystoiminnan käynnistämiseen, kartoittamiseen tai kehittämiseen liittyvää ohjeistusta verkkosivuilleen sekä tuottaa ja jakaa tilastotietoa työmarkkinoiden toiminnasta jäsenistönsä osalta. Mahdollista voisi olla myös esimerkiksi tiedon tarjoaminen työvoimahallinnon tarjoamista palveluista. Hallituksen esitys mahdollistaa työttömyyskassoille palveluiden tarjoamisen joustavasti, mitä pidetään hyvänä.

Esityksen sivulla 21. todetaan, että kassojen palveluiden vaikutus työllisyyteen on todennäköisesti nolla tai vähäisesti positiivinen. Tähän liittyen Yhteisjärjestö toteaa, että palveluiden vaikutuksen arvioidaan olevan esitettyä parempi, mutta vaikutusten arvioinnin tekeminen etukäteen on erittäin vaikeaa. Lisäksi myös työssä käyvien jäsenten on mahdollista hyödyntää palveluita, joten tältä osin vaikutuksena voi olla esimerkiksi omaa osaamista tai kiinnostusta vastaavien tai uraa edistävien työpaikkojen tai koulutusten löytäminen.

Esityksen yksityiskohtaiset perustelut

Esityksen 1 luvun 1 pykälän yksityiskohtaisissa perusteluissa todetaan, että esityksen mukaan työ- ja elinkeinoministeriöllä on yksityisten työvoimapalveluiden seuraamiseksi oikeus saada yksityisiä työvoimapalveluja tarjoavilta tai niitä edustalta yhteisöltä yksityisiä työvoimapalveluja koskevia tietoja. Työttömyyskassan olisi pyynnöstä annettava työ- ja elinkeinoministeriölle tiedot työhön välitettyjen henkilöiden määrästä ammattiryhmittäin, työnvälityspalveluja käyttäneiden asiakkaiden määrästä sekä muista tarjoamistaan työnhakuun liittyvistä palveluista. Annettavista tiedoista säädetään julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annetun valtioneuvoston asetuksen (1073/2012) 36 §:ssä.

Käytännössä työllisyyttä tukevat palvelut voisivat tarkoittaa esimerkiksi sitä, että työttömyyskassat julkaisevat avoimilla nettisivuillaan linkkilistauksia avoimien työpaikkojen löytämiseksi sekä jäsenpalvelussa mahdollisesti kohdennettumpia listauksia avoimista työpaikoista, koulutuksista tai muista valmennuksista. Näin ollen selvyuden vuoksi todetaan, että työttömyyskassoilla ei kuitenkaan tulle olemaan tietoa työhön välitettyjen henkilöiden määrästä, koska kassalla sen toiminnan luonteen vuoksi tuskin on tietoa siitä, onko jäsen ottanut yhteyttä työnantajaan työpaikkailmoituksen perusteella ja onko työsuhdetta muodostunut. Vaikka työttömyyskassa luovuttaisi jäsenen suostumuksella tämän yhteystiedot työnantajalle, työttömyyskassa tuskin saanee tietoa siitä, että onko työsuhdetta muodostunut. Näin ollen todetaan, että työttömyyskassat voivat luovuttaa työ- ja elinkeinoministeriölle sen tarvitsemia tietoja, mutta kaikki tietoja julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annetun valtioneuvoston asetuksen 36 §:ssä tarkoitettussa laajuudessa työttömyyskassoilla ei tulle olemaan. Yhteisjärjestön ymmärryksen mukaan työ- ja elinkeinoministeriö on myös tietoinen asiasta.

Lopuksi

Yhteisjärjestöä on kuultu lainvalmistelun yhteydessä. Esitys on hyvin ja huolellisesti laadittu. Yhteisjärjestö pitää muutosta hyvänä ja kannattaa esitystä. Muutokset ovat toimeenpantavissa ja suurin osa työttömyyskassoista on suunnitellut tarjoavansa palveluita, jos lakimuutos hyväksytään. Käytännössä palveluita voitaisiin tarjota vuodesta 2025 alkaen.

Työttömyyskassojen Yhteisjärjestö ry

Aki Villman
toiminnanjohtaja